

gemeente

Wijdemeren

The logo for the municipality of Wijdemeren is set against a dark blue background. At the top, the word "gemeente" is written in white, sans-serif font, curving along the top edge. Below it, a large white oval contains the name "Wijdemeren" in a blue, cursive script, underlined. The bottom of the oval features a stylized landscape with green hills and a white path leading towards a blue lake.

scannen 450 meter bouwarchieven o.b.v. (Handboek) digitale vervanging

Een actueel praktijkvoorbeeld

door Henri Spijkerman,
senior medewerker DIV
bij gemeente Wijdemeren

h.spijkerman@wijdemeren.nl

Inleiding

- 20 minuten voor een inleiding over complexe scanmaterie is weinig, dus ik licht enkele aspecten toe rondom de *kwaliteitscontrole* van de scans.
- Het regelen van de kwaliteitscontrole is van essentieel belang als het scanproces wordt ingericht op basis van vervangingsrichtlijnen.
- Een vervangende reproductie wordt geacht een *'juiste en volledige weergave'* te geven van de gegevens uit het origineel (artikel 6 Archiefbesluit 1995), zodat het origineel vernietigd kan worden.

Kwaliteitseisen (kwaliteit van de reproducties)

- Voor welke bestandsformaten kies je en waarom?
- De keuze voor wel/niet scannen o.b.v. vervanging bepaalt (mede) het antwoord op deze vraag.
- Gebruik van open standaarden.
- PDF/A–1b voor raadplegen digitale scans.
- TIFF's van het digitale moederexemplaar (masterbestand).
- Tussenfase / tijdens export is JPEG.
- Wel/geen compressie. Wat mag? En welke keuzes maak je (o.b.v. bestandsreductie en financiële argumenten)?
- De *Archiefregeling 2010* stelt dat moederbestanden mogen worden opgeslagen in een formaat waarbij compressie is toegepast voor zover daarbij geen betekenisvolle informatie verloren gaat.
- Zie ook punt 27 van lokale/regionale regeling '*Normen goede, geordende, en toegankelijke staat van informatie*' van beide streekarchieven in het Gooi.

Hoe richt je een kwaliteitscontrole in?

- Aangeleverd kwaliteitsplan door scanbedrijf tijdens het aanbestedingsproces.
- Doel kwaliteitsplan: regie te voeren op uitvoerende niveau (met als resultaat goede scans).
- Interne kwaliteitscontrole door scanbedrijf.
- Kwaliteitscontrole door gemeente o.b.v. *AQL (Accept Quality Level)*.
- Zie voor bepalen AQL: de *Landelijke Handreiking vervanging archiefbescheiden* van Archief 2020.
- Wat stel je als te accepteren foutmarge voor en kan dit gecontroleerd worden?
- Herstelprocedure.

Harde TIFF's controleren of de PDF/A's?

- Optie 1: Wie kiest voor de TIFF's?
- Optie 2: Wie kiest voor de PDF's?
- Optie 3: Wie kiest voor optie 1 en 2 gecombineerd?

Optie 1: TIFF's controleren

- TIFF's zijn het ruwe materiaal, de harde scans.
- Dus: inclusief blanco achterkanten, tabbladen en bijlagemappen waar analoge bouwtekeningen in zitten (tellen dus mee in AQL / aantal scans in te controleren scanbatches).
- Nadelen:
 - Nog geen meetlat onder het beeld. De bouwtekeningen krijgen bij de export van TIFF naar PDF/A een liniaal onder het beeld geplakt.
 - Bij doorvoerscanner wordt met een sticker een liniaal op analoge bouwtekening geplakt.
 - De schaal op de tekeningen moet bruikbaar blijven voor het (primaire) proces. Anders ontstaat er risico op inmeetfouten. De ware grootte niet af- of bijsnijden. Dit geldt vooral voor groot formaat tekeningen.
 - Croppen is nog niet zichtbaar.
 - Deskewing is nog niet zichtbaar.
 - Definitieve volledigheid en juistheid van raadpleegexemplaar (wat je dagelijks ziet) nog niet bekend.

Optie 2: PDF/A controleren

- PDF/A controleren is het eindproduct/raadpleeg exemplaar controleren op volledigheid en leesbaarheid.
- In PDF/A omgeving kom je ‘fouten’/ herstelacties tegen die niet in de TIFF-omgeving (dus voor de export) voorkomen. Er hoeft dus veelal niet opnieuw gescand te worden. Bevat de TIFF dezelfde fout, dan wordt de scan definitief afgekeurd.
- OCR'en: zijn geautomatiseerd verlopende processen tijdens export van TIFF naar PDF/A.

Optie 3: zowel TIFF's als PDF/A's controleren

- Doe je dan twee keer de AQL? (factor: tijd).
- Wijdemeren voert bij keuze voor optie 3 de tijdrovende AQL uit in de PDF/A omgeving, met bijbehorende rapportages.
- De tijdens scanproces aangemaakte TIFF's en de PDF-afgeleiden staan in openbare verbinding met elkaar.

Keuze om bij vervanging alles in kleur te scannen

- geen informatieverlies als kleur beslissende factor speelt (logo's, tekeningen, tabellen en/of betekenis van tabellen);
- geen afweging te maken of dit noodzakelijk is voor interpretatie van de gegevens of dat kleur bepalend is voor de intrinsieke waarde van het document (cultureel erfgoed);
- de inhoud, structuur en vorm van een document blijft volledig in tact;
- bevordert eenvoud en uniformiteit in de werkwijze; en voorkomt kwaliteitsverlies.

Standaarden voor kwaliteit van de vervangende, digitale documenten

- De I2S scanner staat standaard op volgende instellingen:
- Parameters op minimaal **300 dpi** (OCR kwaliteit) met bitdiepte 24.
- Scannen in **kleur** op automatische kleurherkenning.
- Scanapparatuur periodiek controleren en ijken.
- Vaststellen kleurafwijking d.m.v. gebruik van UTT testkaart en – software.
- Uit de UTT-software blijkt of na het scanproces het digitaliseren kwalitatief goed is verlopen.
- Zie bijlage 4 Technische controle van een scan van de Landelijke Handreiking vervanging archiefbescheiden; en Richtlijnen Preservation Imaging Metamorfoze Beeldkwaliteit versie 1.0 jan. 2012.
- Bij doorvoerscanner tweemaal daags scan maken met *Color Scanner Test Target* die scherpte, kleurstelling, wit balans van de scanner meet. Deze waarden worden gebruikt om doorvoerscanners te testen op kleurprofiel en zwart/wit balans.

Handboek digitale vervanging bouwarchieven

- Vraag: Komen alleen geschoonde en gestructureerde bouwdoSSIERS voor scanning o.b.v. wettelijke vervanging in aanmerking?
- Voor publicatie van (delen van) bouwdoSSIERS op internet geldt: als je geen structurering hebt, dan zit je met 75 jaar beperkt openbaar archief.
- Kostbare optie van anonimiseren is een afweging.
- **Tip:** Neem vooraf contact op met archiefinspecteur!
- Een dergelijk overleg is tevens namens / met toekomstig archiefbeheerder.

Vragen???

En afronding:

Het e-depot. Vervanging betekent ook dat de masterbestanden niet zo maar (of meer) zonder het juiste technische beheer bij een ICT-afdeling worden afgegeven.

Dank voor uw aandacht!

En succes met het scannen van uw bouwarchieven, al dan niet o.b.v. van (Handboek) digitale vervanging voor uw eigen organisatie.

